

Повсякденна діяльність командира підрозділу

Головною метою навчального посібника є надання допомоги командирам підрозділів в ефективному керуванні повсякденною діяльністю підрозділів у мирний час. Надані у посібнику рекомендації охоплюють значний спектр діяльності військової організації, починаючи від приймання справ та посади до участі офіцерів у виконанні миротворчих завдань.

Авторський колектив сподівається, що наведені у посібнику рекомендації сприятимуть формуванню у офіцерів, щойно призначених на посаду, уміння приймати професійно грамотні, обґрунтовані рішення у реальних службових ситуаціях.

ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМАНДИРА ПІДРОЗДІЛУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ - 2023

УДК 55.335(075.8)

П 42

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для слухачів, курсантів
та студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-18656 від 03.12.2013)*

Рецензенти:

В. О. Косевцов — доктор військових наук, професор кафедри стратегії національної безпеки та оборони Національного університету оборони України (м. Київ);

Ю. І. Свідлов — кандидат військових наук, доцент, начальник Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І. Г. Харитоненка (м. Суми);

О. П. Красюк — кандидат військових наук, заступник начальника з наукової роботи Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів).

Авторський колектив:

В. М. Петренко, старший викладач;

М. М. Ляпа, кандидат технічних наук;

В. Є. Житник, кандидат технічних наук;

В. І. Макєєв, кандидат технічних наук;

О. М. Шевченко, начальник кафедри комплексів

та приладів артилерійської розвідки

Повсякденна діяльність командира підрозділу: навчальний посібник /
П 42 В. М. Петренко, М. М. Ляпа, В. Є. Житник та ін.— Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023.
—450 с.

ISBN 978-966-370-926-0

Головною метою навчального посібника є надання допомоги командирам підрозділів в ефективному керуванні повсякденною діяльністю підрозділів у мирний час. Надані у посібнику рекомендації охоплюють значний спектр діяльності військової організації, починаючи від приймання справ та посади до участі офіцерів у виконанні миротворчих завдань.

Авторський колектив сподівається, що наведені у посібнику рекомендації сприятимуть формуванню у офіцерів, щойно призначених на посаду, уміння приймати професійно грамотні, обґрунтовані рішення у реальних службових ситуаціях.

ISBN 978-966-370-926-0

© Петренко В. М., Ляпа М. М., Житник В. Є. та ін., 2014, 2023.

ЗМІСТ

	С.
Перелік прийнятих скорочень	8
ВСТУП	10
РОЗДІЛ 1. ПЛАНУВАННЯ ТА ОБЛІК БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ	16
1.1 Основні вимоги до предметів навчання.....	22
1.1.1 Тактична підготовка.....	24
1.1.2 Спеціальна підготовка.....	28
1.1.3 Вогнева підготовка.....	34
1.1.4 Водіння бойових (спеціальних) машин.....	38
1.1.5 Фізична підготовка.....	40
1.1.6 Стрйова підготовка.....	42
1.1.7 Організація і проведення гуманітарної підготовки.....	44
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ ВІЙСЬК ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ	49
2.1 Загальні обов'язки командира батареї (роти) щодо організації служби військ у підрозділі.....	49
2.2 Організація вартової служби.....	53
2.3 Організація вивчення, добору та підготовки особового складу варт.....	56
2.4 Морально-психологічне забезпечення вартової служби.....	66
РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ОЦІНКИ СТАНУ СЛУЖБИ ВІЙСЬК ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ	71
3.1 Загальні положення.....	71
3.2 Питання з організації служби військ, що перевіряються посадовими особами.....	72
3.3 Визначення загальної оцінки стану служби військ.....	77

РОЗДІЛ 4. ВІЙСЬКОВА ДИСЦИПЛІНА ТА ВІЙСЬКОВЕ ВИХОВАННЯ.....	80
4.1 Загальні положення.....	80
4.2 Обов'язки посадових осіб щодо проведення індивідуально-виховної роботи.....	82
4.3 Основні положення Інструкції «Про порядок надання доповідей і донесень про злочини, порушення кримінальної справи, військової дисципліни у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України».....	90
4.4 Критерії оцінки гуманітарного та соціального забезпечення, військової дисципліни.....	99
4.5 Методика планування роботи щодо зміцнення військової дисципліни.....	103
4.6 Характерні ознаки проявів нестатутних відносин та практика роботи щодо їх профілактики.....	109
4.7 Робота командира підрозділу щодо підтримання статутного порядку.....	115
4.8 Підведення підсумків стану військової дисципліни.....	117
РОЗДІЛ 5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ, ПОВСЯКДЕННОЇ ТА СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВО - СЛУЖБОВЦІВ І ПІДРОЗДІЛІВ.....	130
5.1 Особливості організації підведення підсумків у відділенні та взводі.....	131
5.2 Особливості організації підведення підсумків в батареї (роті).....	133

РОЗДІЛ 6. ПРАВОВА РОБОТА КОМАНДИРА	
ПІДРОЗДІЛУ	136
6.1 Загальні положення.....	136
6.2 Призначення розслідування.....	136
6.3 Порядок проведення службового розслідування.....	139

РОЗДІЛ 7. ПРИЙНЯТТЯ ПОСАДИ	
КОМАНДИРОМ ПІДРОЗДІЛУ	145
7.1 Умови проходження військової служби за контрактом особами офіцерського складу.....	145
7.2 Порядок відрекомендування командирам (начальникам) та особам, які прибули для інспектування (перевірки).....	153
7.3 Методика вивчення рівня бойової готовності, морального та психологічного стану, стану бойової і гуманітарної підготовки та військової дисципліни взводу (батареї).....	154
7.4 Методика прийняття озброєння, техніки, матеріальних засобів.....	162
7.4.1 Загальні положення.....	162
7.4.2 Вимоги до технічного стану зразка озброєння і техніки.....	166
7.4.3 Прийняття стрілецької зброї та матеріальних засобів.....	173
7.5 Особливості прийняття (завдання) автомобільної техніки в ході прийняття посади командира підрозділу.....	174
7.6 Загальні положення прийняття і завдання посади особами, які відають військовим (корабельним) господарством.....	190
7.7 Методика складання документів із прийняття посади.....	197
7.8 Загальні положення та вимоги керівних	

документів з визначення технічного стану машин.....	211
7.8.1 Організація контролю за технічним станом та експлуатацією машин.....	211
РОЗДІЛ 8. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ.....	237
8.1 Загальні положення.....	237
8.2 Підготовка керівника до конкретного заняття.....	237
8.3 Методика підготовки та проведення групових та практичних занять.....	245
8.4 Методика складання плану-конспекту для проведення занять з тактичної, спеціальної та технічної підготовки.....	251
8.4.1 Методика складання плану-конспекту для проведення занять з тактичної підготовки.....	252
8.4.2 Методика складання плану-конспекту для проведення занять зі спеціальної підготовки.....	289
8.4.3 Методика складання плану-конспекту для проведення занять з технічної підготовки.....	314
РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАНЬ ТА ЗАНЯТЬ З БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКОНАННЯ ІНШИХ ЗАВДАНЬ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	330
9.1 Загальні положення.....	330
9.2 Порядок допуску військовослужбовців Збройних сил України до самостійного виконання робіт.....	331
9.3 Організація виконання разових робіт із підвищеною небезпекою у Збройних Силах	

України.....	339
9.4 Заходи безпеки під час проведення навчань та занять із бойової підготовки.....	347
9.4.1 Обов'язки посадових осіб під час проведення тактичних занять артилерійськими підрозділами.....	347
9.4.2 Заходи безпеки під час проведення навчань та занять з бойової підготовки.....	361
РОЗДІЛ 10. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	367
ВИСНОВКИ.....	382
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	384
ДОДАТКИ.....	387
А.1 План – конспект для проведення практичного заняття з підготовки варт.....	387
Б.1 Тактико-технічні характеристики озброєння, приладів та пристроїв артилерійської розвідки, військової техніки та стрілецької зброї.....	403
В.1 Послідовність ознайомлення і перевірки вірного оформлення та ведення паспорту (формуляра) машини.....	426
Г.1 Норма № 60 Витрати пального під час використання автомобільної техніки.....	439
Д.1 Норма № 61 Витрати моторного масла на поповнення втрат від угару під час використання автомобільної техніки.....	442
Е.1 Норма № 62.....	443
Ж.1 Норма № 63.....	444

Перелік прийнятих скорочень

АДН	– артилерійський дивізіон
АКБ	– акумуляторна батарея
АПК	– автоматичний прийомопередавач команд
АС	– автомобільна служба
АТ	– автомобільна техніка
БрАГ	– бригадна артилерійська група
ВОС	– військово-облікова спеціальність
ВП	– вогнева позиція
ЕОМ	– електронно-обчислювана машина
ЗІП	– запасні інструменти та прилади
КБ	– командир батареї
КСП	– командно-спостережний пункт
КТГ	– коефіцієнт технічної готовності
КШМ	– командно-штабна машина
МР	– механізована рота
МТЗ	– матеріально-технічні засоби
НТЗ	– навчально-тренувальні засоби
ОВТ	– озброєння та військова техніка
ОТР	– оперативно-тактичні ракети
ПАБ	– перископічна артилерійська бусоль
ПДР	– правила дорожнього руху
ПММ	– паливно-мастильні матеріали
ПТРК	– протитанкові ракетні комплекси
ПТОР	– пункт технічного обслуговування і ремонту
ПУВ	– пункт управління вогнем
РАО	– ракетно-артилерійське озброєння
САУ	– самохідна артилерійська установка
СОБ	– старший офіцер батареї
СП	– спостережний пункт
ТЗН	– технічні засоби навчання
ТО	– технічне обслуговування
ТрЗ	– транспортний засіб

ТР – тактичні ракети
ТТХ – тактико-технічні характеристики

ВСТУП

Із перших днів виконання службових обов'язків у військах випускники ВВНЗ стикаються з такими проблемами: отриманих під час навчання знань іноді недостатньо для вирішення великого спектру завдань повсякденної діяльності, тобто молодий офіцер відчуває нестачу досвіду для виконання того чи іншого завдання. Виходячи з цього, авторським колективом відпрацьовано рекомендації щодо планування та обліку бойової підготовки, організації служби військ і порядку оцінки її стану, військової дисципліни та виховання, правової роботи, приймання справ посади, методики підготовки і проведення занять, заходів безпеки під час проведення навчань та занять і бойової підготовки та інші питання.

Підготовка студентів повинна відповідати таким вимогам до обсягу знань і практичних навичок:

а) із тактичної і тактико-спеціальної підготовки:

– **знати** організацію та методи бойової підготовки артилерійських підрозділів;

– **уміти** організувати та проводити заняття з особовим складом підрозділу.

б) із військово-технічної і військово-спеціальної підготовки:

– **знати** правила і порядок підготовки озброєння і техніки до бойового застосування, порядок зберігання, перевірки та оцінки його стану в підрозділі, заходи безпеки під час його експлуатації;

– **уміти** організувати експлуатацію, технічне обслуговування і зберігання основних (базових) зразків озброєння й техніки із дотриманням заходів безпеки.

в) із загальновійськової підготовки:

– **знати** основні положення загальновійськового статутів, основи організації й несення вартової та внутрішньої служб, методику проведення занять з особовим складом із загальновійськового статутів ЗС України;

– організацію та методику проведення занять із особовим складом підрозділу із загальновійськової підготовки, види навчальних занять, порядок складання плану-конспекту, методику проведення інструктивно-методичних занять;

– ступені бойової готовності частин і підрозділів, порядок дій особового складу відділення, обов'язки чергового (днювального) по батареї при оголошенні різних ступенів бойової готовності;

– **уміти** застосовувати вимоги загальновійськового статутів, обов'язки командира взводу;

– правильно застосовувати положення статутів при несенні вартової та внутрішньої служб;

– готувати зброю до стрільби, виконувати вправи Курсу стрільб, організувати та проводити заняття з вогневої підготовки;

– визначати навчальні та виховні цілі заняття, використовувати на заняттях сучасні методи та принципи навчання;

– керувати особовим складом під час оголошення різних ступенів бойової готовності.

Рецензований посібник складається із десяти розділів.

Перший розділ пов'язаний із наданням загальних методичних рекомендацій щодо проведення занять із предметів навчання бойової підготовки у підрозділах, тобто хто, з ким, де і як повинен проводити заняття з бойової підготовки упродовж річного циклу навчання. Також надаються рекомендації щодо використання

провідних керівних документів стосовно планування, організації та проведення бойової підготовки в підрозділах і частинах.

У другому розділі розкриті питання організації служби військ у підрозділі (частині) з опорою на вимоги керівних документів. Особливе значення для командира підрозділу має посилення на керівні документи з питань організації служби військ, головними з яких є:

- організація вартової служби;
- підготовка особового складу до несення служби у варті;
- морально-психологічне забезпечення вартової служби.

Матеріал третього розділу на перший погляд стосується командирів частин та начальників військових гарнізонів. Але оцінку стану служби військ визначають підрозділи, що структурно входять до військової частини. Тому командири підрозділів повинні в повному обсязі знати перелік показників, що підлягають оцінці, та питання, які виносяться для перевірки.

Зміст четвертого розділу пов'язаний із: проведенням індивідуально-виховної роботи; наданням доповідей і донесень про військові злочини, події, порушення військової дисципліни та громадського порядку; критеріями оцінки морально-психологічного стану та військової дисципліни; методикою планування роботи щодо зміцнення військової дисципліни; роботою командира підрозділу з підтримання статутного порядку; підведенням підсумків стану військової дисципліни. Необхідно підкреслити, що даний розділ буде містити основні теоретичні положення і практичні рекомендації командирів підрозділу та його заступнику з гуманітарних питань (якщо він є) для підтримання міцної військової дисципліни у підпорядкованому підрозділі і військового

виховання кожного підлеглого як надійного і відданого захисника своєї Батьківщини.

Підведення підсумків у відділенні та взводі для призначених на посаду командирів підрозділів іноді є проблематичним. Через нестачу досвіду роботи командир інколи не може визначити, коли, що, як і з ким необхідно обговорити та які зробити організаційні висновки за результатами накопиченого матеріалу упродовж службового дня. Рекомендації та поради зазначеній категорії командирів щодо підведення підсумків будуть розглянуті у п'ятому розділі. Крім того, у цьому самому розділі надаються рекомендації і командиру батареї (роти) з аналогічних питань.

Останнім часом особливого значення набула правова робота, головним завданням якої є дотримання законності та правопорядку у військових колективах. Складовою частиною правової роботи є призначення та проведення розслідувань. Правильно проведене розслідування допоможе командирові не тільки прийняти адміністративне чи інше рішення, а й попередити не- правові дії з боку військовослужбовців. У шостому розділі висвітлено, як, ким і на підставі яких документів призначаються розслідування.

Актуальним, як і завжди, є висвітлення та надання рекомендацій з питань прийняття справ та посади молодими офіцерами, оформлення військових документів, відрекомендування командирам (начальникам) і т. ін. У зв'язку з цим авторами в сьомому розділі надані поради щодо вивчення рівня бойової готовності, морального стану та стану військової дисципліни особового складу підрозділу. Крім того, розкрита методика приймання зброї, озброєння та військової техніки (ОВТ) і матеріальних засобів, а також розглянуті варіанти складання звітних документів щодо приймання справ та посади.

У восьмому розділі наведені плани-конспекти, в яких демонструються різні форми методичних документів. Це свідчить про те, що кожний керівник заняття може скласти

план-конспект за тією формою, яка, на його погляд, найбільш зручна для використання. Актуальність цього розділу визначається тим, що молодий офіцер, який тільки розпочинає викладання навчальних предметів, має потребу у знаннях, уміннях та навиках щодо проведення занять із підлеглими та підпорядкованими підрозділами у цілому. Тому надання рекомендацій та прикладів складання показових планів-конспектів для проведення занять з основних предметів бойової підготовки допоможуть йому у становленні як керівника заняття.

Якщо у восьмому розділі частково розкриваються заходи безпеки щодо проведення занять, то у дев'ятому розділі наданий увесь комплекс заходів безпеки, виконання якого надасть можливість командирі підрозділу (частини) зберегти здоров'я та життя своїх підлеглих. Авторський колектив сподівається, що матеріал саме цього розділу стане керівництвом до дій щодо організації повсякденної діяльності без аварій, травм, ситуацій із ризиком для здоров'я військовослужбовців.

Як відомо, військовослужбовці Збройних Сил України залучаються до виконання миротворчих завдань під егідою Організації Об'єднаних Націй. Виконання цих почесних завдань не повинно супроводжуватися порушенням міжнародного гуманітарного права. У десятому розділі надані пояснення основних термінів і понять міжнародного гуманітарного права та відповідальності за його порушення. Крім того, в цьому розділі наводяться: Кодекс поведінки учасника бойових дій; правила для рядового (матроса); пам'ятки щодо виконання обов'язків миротворця та його права на випадок полону.

Таким чином, головною метою навчального посібника є надання допомоги командирам підрозділів в ефективному керуванні повсякденною діяльністю підрозділів у мирний час. Надані у посібнику рекомендації

охоплюють значний спектр діяльності військової організації, починаючи від приймання справ та посади до участі офіцерів у виконанні миротворчих завдань.

Авторський колектив сподівається, що наведені у посібнику рекомендації сприятимуть формуванню у офіцерів, щойно призначених на посаду, уміння приймати професійно грамотні, обґрунтовані рішення у реальних службових ситуаціях.

Автори висловлюють щирю вдячність рецензентам: доктору військових наук, професору кафедри стратегії Національного університету оборони України (м. Київ) В.О. Косевцову; кандидату військових наук, доценту начальнику Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І.Г. Харитоненка (м. Суми) Ю. І. Свідлову; кандидату військових наук Академії сухопутних військ (м. Львів) О. П. Красюку за поради і зауваження, які були надані ним під час рецензії рукопису посібника.

РОЗДІЛ 1

ПЛАНУВАННЯ ТА ОБЛІК БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасний загальновійськовий бій вимагає від воїнів високої бойової виучки, фізичного загартування, уміння використовувати бойові можливості озброєння та техніки. Це досягається за допомогою напруженої бойової підготовки, яка є основним змістом повсякденної діяльності підрозділів у мирний час і продовжується під час підготовки до бою та у проміжку між боями.

Ракетні війська і артилерія Збройних Сил України є основною вогневою складовою Сухопутних військ. Тому від підготовки цього роду військ певною мірою залежить успішне виконання завдання загальновійськовими частинами та підрозділами.

У підготовці військ (сил) актуальним стає надання комплексного характеру проведенню заходів бойової підготовки; підвищенню методичної майстерності офіцерів, удосконаленню їх знань і практичних навичок; забезпеченню високої інтенсивності занять і навчань.

Зміна умов функціонування Збройних Сил, їх реформування, зміна завдань, що стоять перед ними, вимагають і змін у плануванні бойової підготовки.

Бойова підготовка – це система заходів щодо навчання та виховання особового складу Збройних Сил України для ведення бойових дій або виконання навчальних завдань.

Передовий досвід підготовки військ вимагає подальшого удосконалення процесу планування підготовки військ. Досвід свідчить, що плани підготовки дають найбільший позитивний ефект лише тоді, коли передбачені ними заходи тісно пов'язані між собою єдиною спрямованістю та тематикою, термінами та місцем проведення, відповідають завданням, що стоять перед частинами за бойовим призначенням.

Під плануванням треба розуміти колективну роботу командира та його штабу щодо визначення і графічного відображення найбільш оптимальної послідовності та обсягу заходів, навчання офіцерів, штабів і військ ведення бойових дій, глибокому освоєнню штатної зброї і військової техніки, способів їх застосування у сучасному бою.

Основою планування є рішення командира на організацію бойової підготовки, дуже важливим є дотримання принципів навчання та виховання особового складу, головними з яких є:

- поєднання навчання і виховання військовослужбовців із дотриманням їх методичної послідовності;

- навчання військ того, що необхідно під час бойової підготовки (кожний командир (начальник) навчає свого підлеглого);

- забезпечення високої бойової готовності, польової виучки частин і підрозділів; підпорядкованість усіх предметів навчання тактичної (тактико-спеціальної) підготовки;

- забезпечення особистої взірцевості командира;

- максимальне наближення навчання до реальної бойової обстановки;

- узгодженість підготовки офіцерів, штабів і військ із завданнями їх повсякденної діяльності, предметами навчання;

– ефективно і повне використання у підготовці військ навчально-матеріальної бази, навчально-тренувальних і матеріальних засобів, перехід викладання від простого до більш складного.

Планування повинно бути:

– **реальним** і враховувати вимоги щодо підготовки Збройних Сил у сучасних умовах, рекомендації військової педагогіки і психології, рівень вишколу особового складу і бойової злагодженості підпорядкованих частин і підрозділів, наявність і стан озброєння та техніки, навчально-матеріальної бази, моторесурсів, боєприпасів, пального та інших матеріальних засобів, необхідних для підготовки органів управління і військ;

– **наочним**, тобто виконаним, як правило, графічно: у графічній частині планів підготовки з'єднання (частини) зазначаються загальні заходи, що проводяться тільки даною інстанцією, а також заходи з плану старшого начальника, які стосуються більшості військовослужбовців;

– **якісним** щодо вирішення завдань навчання і виховання особового складу підрозділів, частин, з'єднань з урахуванням зони воєнних дій і бойового призначення військ.

– Керівними документами з планування і організації бойової підготовки є:

- Статути Збройних Сил України;
- накази і директиви Міністра оборони, начальника Генерального штабу ЗС України, план підготовки Збройних Сил України;
- організаційно-методичні вказівки командувачів видів ЗС України, військ оперативних командувачів, командувачів армійських корпусів;

- бойові статути, порадики, настанови, курси стрільб і водіння, програми з бойової (командирської) підготовки підрозділів (офіцерів, прапорщиків).

- **У дивізіоні (батальйоні)**, що входить до складу БрАГ (бригади, полку), відпрацьовуються:

- план бойової підготовки на період навчання;
- план-календар основних заходів на місяць.

Додатки, що розробляються до планів: загальний і тематичний розрахунок навчального часу на період навчання за предметами на підготовку груп командирів взводів, сержантів; на підготовку усіх підрозділів дивізіону (батальйону) за категоріями тих, хто навчається; порядком виконання стрільб і водіння за вправами, графік використання об'єктів навчально-матеріальної бази.

- **У батареї (роті)** розробляється розклад занять на тиждень. Вихідними даними для складання розкладу занять у батареї (роті) є:

- розпорядок дня;
- витяг із плану бойової і гуманітарної підготовки дивізіону (батальйону);
- графік використання полігону (стрільбища), танкодрому (автодрому), спортивного залу (спортивних майданчиків);
- тематика виховної роботи і спортивно-масової роботи;
- графік нарядів;
- графік варіантів фізичної зарядки;
- програма бойової підготовки артилерійських (ракетних) підрозділів.

Під час підготовки до складання розкладу занять командир батареї (роті) зобов'язаний:

- вивчити витяг з плану бойової і гуманітарної підготовки дивізіону (батальйону) на поточний тиждень;

– вивчити зміст тем, які будуть відпрацьовуватися за Програмою з бойової підготовки артилерійських (ракетних) підрозділів;

– проаналізувати ступінь засвоєння особовим складом матеріалу, який вивчається з кожного предмета навчання, а також якість відпрацювання нормативів бойової підготовки;

– передбачити комплексне проведення занять із предметів навчання, особливо тактичної, вогневої підготовки, водіння, захисту від зброї масового ураження і військово-інженерної підготовки, а також відповідні тренування на заняттях;

– вивчити графік використання навчальних об'єктів;

– виписати тематику командирських занять та визначити зміст занять із сержантами батареї (роти).

Розклад занять має два розділи:

– заняття з підрозділами, виховна та спортивно-масова робота;

– командирські та інструкторсько-методичні заняття із сержантами.

Складаючи розклад занять, командир батареї (роти) планує та визначає час проведення і тематику інформування відповідно до розпорядку дня.

Самостійна підготовка у розкладі визначається тільки за часом, оскільки її зміст визначають командири взводів.

Під час планування заходів виховної роботи зазначаються тема, час їх проведення, місце проведення і, хто проводить.

Основними вимогами до розкладу занять є:

– своєчасність його складання;

– зрозумілість, конкретність і повнота змісту;

– відповідність змісту заняття Програмі бойової підготовки підрозділів та іншим керівним документам.

Облік бойової підготовки у взводі і батареї

Облік результатів бойової підготовки проводиться:

- у взводі – індивідуальний та за відділеннями (обслугами);
- у батареї – індивідуальний, за відділеннями (обслугами) і взводами;
- у штабі частини – за батареями та дивізіонами;
- у штабі з'єднання – за військовими частинами, за тактичні навчання та стрільби – до батареї включно.

Для реалізації обліку бойової підготовки ведуться журнали обліку. Журнал обліку бойової підготовки взводу ведеться упродовж періоду навчання особисто командиром взводу. У ньому іменний список особового складу взводу відповідає штатно-посадовому розрахунку.

Облік бойової підготовки ведеться за предметами навчання (розділ 2). У кінці кожного місяця повинні проводитися заліки з основних предметів навчання під керівництвом командира батареї. У кінці кожного кварталу проводити контрольню-перевірочну заняття під керівництвом командира дивізіону з виставленням оцінок кожному військовослужбовцю.

Журнал під час занять знаходиться у командира взводу, а решта часу – у кімнаті командира батареї. Журнал зберігається упродовж року, після чого знищується за встановленим порядком.

Журнал обліку бойової підготовки батареї ведеться упродовж навчального року особисто командиром батареї.

Облік відпрацьованих тем із предметів навчання, класних фахівців і спортсменів-розрядників ведеться за кожним відділенням, взводом і батареєю в цілому.

Облік результатів виконання вправ стрільби і водіння машин ведеться за кожним відділенням (екіпажем) за категоріями військовослужбовців; облік командирських та інструкторсько – методичних занять із сержантами, облік з

бойової та гуманітарної підготовки ведеться про кожного військовослужбовця.

Облік класних фахівців і перспективи їх підготовки ведеться зростаючим підсумком з практики водіння машин на всіх заняттях (навчаннях) і під час їх перегону.

Журнал після заповнення зберігається в кімнаті командира батареї упродовж року, наступного за навчальним, після чого знищується в установленому порядку.

1.1 Основні вимоги до предметів навчання

Основою навчання ракетних військ і артилерії є підготовка їх до виконання конкретних вогневих завдань з ураження противника у складних умовах сучасного загальновійськового бою.

Система бойової підготовки ракетних військ і артилерії, яка існує останнім часом, передбачає як індивідуальне навчання: офіцерів, прапорщиків, військовослужбовців за контрактом, сержантів та солдатів спеціалістів, так і підготовку підрозділів у цілому.

Нові, все більш складні засоби розвідки та стрільби, автоматизовані пункти управління, постійна бойова готовність вносять зміни до послідовності вивчення тематики спеціальної, технічної та тактичної підготовки.

Практика підказує, що найбільш ефективним шляхом подальшого удосконалення процесу навчання та підготовки перш за все таких фахівців, як оператори пускових установок оперативно-тактичних ракет (ОТР), тактичних ракет (ТР), протитанкових ракетних комплексів (ПАРК), метео-, звуко- та радіолокаційних станцій, розвідників, топогеодезистів та інших, досягається за рахунок широкого застосування тренажерів, збільшення кількості робочих місць та приладів для практичного

відпрацювання тих чи інших питань. У військах широко втілюється автоматизоване навчання, використання електронно-обчислювальної техніки, враховуються можливості гвинтівкових артилерійських полігонів, оснащених сучасним приладдям, також застосовуються комплекти імітації стрільби на місцевості тощо.

Важливими є розроблення та застосування науково обґрунтованих вимог щодо професійного відбору операторів та інших фахівців, що дозволить більш якісно навчати особовий склад у стислі терміни.

Особливе місце у підготовці спеціалістів займають комплексні заняття як порівняно нова форма польового вишколу, що проводяться з ракетними та артилерійськими підрозділами. Із загального часу, що відводиться на спеціальну підготовку, 40 % припадає на комплексні заняття.

У загальній системі підготовки підрозділів РВ і А велика увага приділяється тренуванням з управління ракетними ударами (вогнем артилерії). Ця форма навчання широко застосовується і є важливим фактором у підготовці командирів підрозділів у цілому до спеціальних та загальновійськових тактичних навчань.

Головна увага у бойовій підготовці підрозділів РВ і А повинна приділятися опануванню прийомами та способами, що скорочують час виконання вогневих завдань та підвищують точність вогню артилерії (нанесення ракетних ударів), особливо в динаміці бою; вдосконаленню способів і методів управління підрозділами, а також підготовці вогню (ударів) з використанням сучасних засобів розвідки.

Найвищою формою бойової злагодженості підрозділів, вдосконалення навичок командирів щодо організації та управління бойовими діями є тактичні навчання. Вони можуть проводитись із бойовою або без

бойової стрільби (пусків). На тактичних навчаннях підрозділи РВ і А здійснюють марш, проводять декілька переміщень бойового порядку і виконують необхідну кількість вогневих завдань.

Ви рішення завдань РВ і А пов'язане з виконанням завдань механізованими і танковими підрозділами. Всі завдання, що вирішуються підрозділами РВ і А, і маневр повинні бути ретельно узгоджені за метою, місцем і часом із діями механізованих і танкових підрозділів незалежно від того, чи беруть вони участь у навчанні.

Роботу гарматних обслуг (обслуг пускових установок) необхідно доводити до автоматизму.

1.1.1 Тактична підготовка

Основою польового вишколу та бойової злагодженості підрозділів РВ і А є тактична підготовка. Навчання особового складу з тактичної підготовки проводяться на тактико-стройових, тактичних заняттях та тактичних навчаннях.

Тактична підготовка має на меті:

— навчити особовий склад різних прийомів бойових дій у складі підрозділу, умілого застосування індивідуальної і групової зброї та бойової техніки у складних умовах бойової обстановки, на різній місцевості вдень і вночі;

— набувати та вдосконалювати навички командирів щодо організації, забезпечення бойових дій і безперервного управління підрозділами та вогнем у бою;

— підготувати підрозділи до ведення вмілих і злагоджених дій у сучасному бою, в умовах застосування противником ядерної та звичайної зброї;

Книги, які можуть вас зацікавити

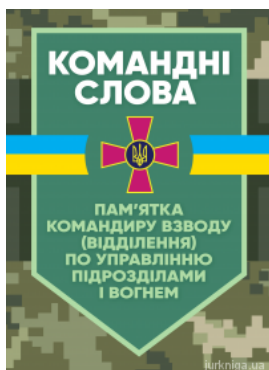
Робота штабу тактичної ланки з організації бою (дій)

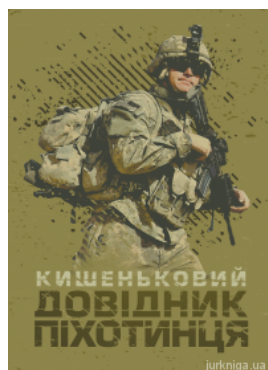
Про тактику. Теорія перемоги в бою

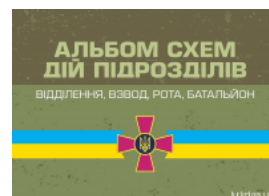
Військове документування та діловодство

Командні слова (пам'ятка командира взводу (відділення) по управлінню підрозділами і вогнем)

Кишеньковий довідник піхотинця

Альбом схем дій підрозділів (відділення, взвод, рота, батальйон)

[Перейти на сайт →](#)